ISSN: 2645-4408
پژوهش در حسابداری و علوم اقتصادی
فصلنامه پژوهش در حسابداری و علوم اقتصادی
سال نهم، شماره ۱ (پیاپی ۳۳)، بهار ۱۴۰۴

تحلیل مقایسه‌ای بین نظام حسابداری تعهدی و نقدی در عملکرد مالی شهرداری‌ها

مهسا درتاج[۱]

تاریخ دریافت: ۱۴۰۳/۰۱/۲۹
تاریخ پذیرش: ۱۴۰۴/۰۲/۳۰
کد مقاله: ۹۹۰۰۶

چکـیده

عملکرد مالی شهرداری‌ها به عنوان یکی از عوامل کلیدی در ارائه خدمات عمومی و تحقق توسعه پایدار شهری، تحت تأثیر مستقیم نظام حسابداری مورد استفاده قرار دارد. پژوهش حاضر با هدف بررسی و تحلیل مقایسه‌ای نظام‌های حسابداری نقدی و تعهدی و اثر آن‌ها بر عملکرد مالی شهرداری‌ها انجام شده است.. یافته‌ها نشان داد که حسابداری نقدی با تمرکز بر جریان‌های نقدی واقعی، مناسب مدیریت کوتاه‌مدت و کنترل نقدینگی است، اما محدودیت‌هایی در ثبت تعهدات بلندمدت و دارایی‌ها دارد. در مقابل، حسابداری تعهدی تمامی درآمدها و هزینه‌ها را در زمان تحقق تعهد ثبت می کند و امکان ارزیابی دقیق‌تر پایداری مالی، تصمیم‌گیری استراتژیک و افزایش شفافیت و پاسخگویی را فراهم می‌سازد. نتیجه‌گیری پژوهش حاکی از آن است که انتخاب نظام حسابداری متناسب با اهداف مدیریتی، منابع موجود و نیاز به شفافیت و پاسخگویی، تأثیر مستقیم بر عملکرد مالی، بهره‌وری منابع و پایداری مالی شهرداری‌ها دارد. استفاده از حسابداری تعهدی همراه با زیرساخت‌ها و آموزش‌های لازم، می‌تواند بهبود چشمگیر عملکرد مالی و ارتقای شفافیت و پاسخگویی شهرداری‌ها را تضمین کند.

واژگـان کلـیدی: حسابداری نقدی، حسابداری تعهدی، عملکرد مالی شهرداری، شفافیت مالی، پایداری مالی

۱- کارشناسی ارشد حسابداری، دانشگاه آزاد اسلامی واحد اصفهان (خوراسگان).

۱- مقدمه

مدیریت مالی شهرداری‌ها به عنوان یکی از ستون‌های اصلی عملکرد مؤثر و شفافیت در نظام‌های شهری، نقش مهمی در تخصیص بهینه منابع، ارائه خدمات عمومی و تحقق توسعه پایدار شهری دارد. یکی از عوامل تعیین‌کننده در کیفیت مدیریت مالی، نظام حسابداری مورد استفاده است. در سطح جهانی، دو نظام اصلی حسابداری شامل حسابداری نقدی و حسابداری تعهدی وجود دارد که هر یک ویژگی‌ها، مزایا و محدودیت‌های خاص خود را دارند (رابرتسون، ۲۰۱۴). حسابداری نقدی بر ثبت جریان‌های واقعی نقدی تمرکز دارد و به مدیران امکان می‌دهد تا وضعیت نقدینگی و منابع مالی جاری را به‌صورت شفاف مشاهده کنند. با این حال، این نظام محدودیت‌هایی در نمایش کامل تعهدات و دارایی‌ها دارد که ممکن است تصویر دقیقی از عملکرد مالی بلندمدت ارائه نکند. در مقابل، حسابداری تعهدی تمامی درآمدها و هزینه‌ها را در زمان تحقق تعهدات شناسایی می‌کند و امکان ارزیابی پایداری مالی، تعهدات بلندمدت و اثرات تصمیمات مالی را فراهم می‌سازد. این نظام به مدیران شهری کمک می‌کند تا تصمیمات استراتژیک بهتری اتخاذ کرده و منابع محدود را به‌صورت بهینه تخصیص دهند .با توجه به اهمیت شفافیت، پاسخگویی و بهره‌وری منابع مالی شهرداری‌ها، تحلیل و مقایسه عملکرد مالی تحت نظام‌های حسابداری نقدی و تعهدی، می‌تواند به شناخت نقاط قوت و ضعف هر نظام و ارائه توصیه‌های کاربردی برای بهبود عملکرد مالی کمک کند. هدف این پژوهش، بررسی تأثیر انتخاب نظام حسابداری بر عملکرد مالی شهرداری‌ها و شناسایی مزایا و محدودیت‌های هر نظام است. این بررسی ضمن ایجاد دانش کاربردی برای مدیران شهری، می‌تواند راهنمای سیاست‌گذاری در جهت بهبود شفافیت مالی و ارتقای عملکرد اقتصادی و مدیریتی شهرداری‌ها باشد.

۲-پیشینه تحقیق

– رحمن زاده(۱۴۰۳) طی پژوهشی تحت عنوان «بررسی پیاده سازی حسابداری تعهدی در شهرداری ها و مقایسه آن با حسابداری نقدی» بیان کردند این تحقیق به بررسی پیاده سازی سیستم حسابداری تعهدی در شهرداری ها و مقایسه آن با سیستم حسابداری نقدی می پردازد. هدف از این مطالعه، تحلیل مزایا و چالش های هر یک از این دو سیستم حسابداری در زمینه مدیریت منابع مالی شهرداری ها و تاثیر آن ها بر شفافیت مالی و گزارشگری است. در این تحقیق، ابتدا به بررسی مفاهیم و اصول حسابداری تعهدی و نقدی پرداخته شده و سپس کاربرد این سیستم ها در شهرداری ها در مقایسه با دیگر نهادهای عمومی بررسی می شود. در ادامه، تحقیق به شواهد تجربی از کشورهای مختلف و ارزیابی میزان موفقیت پیاده سازی حسابداری تعهدی در شهرداری ها پرداخته و چالش های اجرایی و سازمانی پیش رو را بررسی می کند. نتایج تحقیق نشان می دهد که هرچند حسابداری تعهدی به دلیل ثبت دقیق تر تراکنش ها و پیش بینی دقیق تر منابع و مصارف مالی مزایای قابل توجهی دارد، اما برای پیاده سازی موثر آن در شهرداری ها نیاز به تغییرات ساختاری، آموزش پرسنل و توسعه سیستم های نرم افزاری می باشد. همچنین، این تحقیق مقایسه ای میان تاثیرات عملیاتی این دو سیستم بر فرآیندهای تصمیم گیری و عملکرد مالی شهرداری ها انجام می دهد و نتایج آن می تواند راهگشای سیاست گذاران در راستای بهبود فرآیندهای مالی و حسابداری در شهرداری ها باشد.

– شیرزادی و همکاران (۱۳۹۶) طی پژوهشی تحت عنوان «بررسی تغییرات مبنای حسابداری از نقدی به تعهدی در شهرداری ها» بیان کردند جمع آوری استانداردهای دولتی با فرض غیرانتفاعی بودن فعالیت های دولت صورت می گیرد. وظیفه حسابداری دولتی، به گزارش فراغت دولت از بودجه، شرح تامین و مصرف وجوه محدود می شود و نیازی به محاسبه دقیق نتایج و عملکرد و وضعیت مالی دولت نیست. اما اخیرا سیستم مالی دیگر کشورها قدم در راه استفاده از مبنای تعهدی کامل گذارده است. واقعی نبودن سطح درآمدها و هزینه های هر دوره مشکلاتی در شهرداری ها به وجود آورده است.

– امینی مهر و همکاران (۱۳۹۵) طی پژوهشی تحت عنوان « مشکلات انطباق حسابداری تعهدی با بودجه ریزی برنامه ای در شهرداری ها» بیان کردند شهرداری ها برای گزارشگری مالی خود از مبنای نقدی تعدیل شده و نظام بودجه ریزی برنامه ای استفاده می نمایند. در سال های اخیر تلاش هایی در جهت تغییر سیستم حسابداری و گزارشگری مالی به مبنای تعهدی و بودجه ریزی عملیاتی در شهرداری ها انجام گرفته است. پژوهش حاضر به بررسی مشکلات انطباق حسابداری تعهدی با بودجه ریزی برنامه ای در شهرداری ها پرداخته است. این مطالعه از نوع توصیفی پیمایشی می باشد که شامل ۱۵۳ نفر از مدیران و کارشناسان امور مالی شهرداری های استان فارس در سال ۱۳۹۳ است. اطلاعات پژوهش با استفاده از یک پرسشنامه ۲۵ سوالی از مقیاس پنج گزینه ای لیکرت گردآوری و از روش های آماری توصیفی و استنباطی از قبیل آزمون کولموگروف- اسمیرنوف برای نرمال بودن توزیع داده ها و آزمون های ضریب همبستگی اسپیرمن و تحلیل واریانس فریدمن و ماتریس همبستگی استفاده شده است. نتایج تجزیه و تحلیل داده ها نشان می دهد که بین متغیرهای درآمدها, هزینه ها, دارایی ها, بدهی های ثبت شده در حسابداری تعهدی با بودجه ریزی برنامه ای مغایرت اساسی وجود دارد. با توجه به اینکه اساس بودجه ریزی برنامه ای ,مبنای

نقدی حسابداری می باشد لذا شهرداری ها در جهت بهبود گزارشگری و مستولیت پاسخگویی مدیران ناگریز به اجرای حسابداری تعهدی با رویکرد بودجه ریزی عملیاتی می باشند.

۳-اهمیت مدیریت مالی شهرداری‌ها و چالش‌های نظام حسابداری

مدیریت مالی شهرداری‌ها یکی از ارکان حیاتی عملکرد شهری است و به عنوان ابزار اصلی تخصیص منابع، ارائه خدمات عمومی و تحقق توسعه پایدار شهری محسوب می‌شود. شهرداری‌ها با منابع محدود مالی مواجه هستند و باید این منابع را به گونه‌ای مدیریت کنند که بهره‌وری اقتصادی، شفافیت و پاسخگویی به شهروندان تضمین شود (رحیمی و همکاران، ۱۳۹۹). اهمیت مدیریت مالی شهرداری‌ها را می‌توان در چند محور کلیدی مشاهده کرد:

تخصیص بهینه منابع مالی :مدیریت مؤثر بودجه‌های شهری موجب می‌شود تا خدمات عمومی مانند فضای سبز، حمل‌ونقل عمومی و مدیریت پسماند به نحو مطلوب ارائه شود.

شفافیت و پاسخگویی :گزارش‌دهی مالی شفاف، اعتماد شهروندان و سرمایه‌گذاران را افزایش می‌دهد و زمینه مشارکت مالی و اجتماعی را فراهم می‌سازد.

پایداری مالی و اقتصادی :مدیریت بهینه منابع و هزینه‌ها، توانایی شهرداری در اجرای پروژه‌های بلندمدت و کاهش وابستگی به منابع غیرپایدار را افزایش می‌دهد.

با وجود اهمیت بالا، شهرداری‌ها با چالش‌های جدی نظام حسابداری مواجه هستند که می‌تواند اثرات منفی بر عملکرد مالی داشته باشد:

محدودیت نظام حسابداری نقدی :این نظام تنها جریان‌های نقدی را ثبت می‌کند و تعهدات، بدهی‌ها و دارایی‌های بلندمدت را منعکس نمی‌سازد، بنابراین تصویر کامل از وضعیت مالی ارائه نمی‌دهد.

پیچیدگی نظام حسابداری تعهدی :اجرای این نظام نیازمند تجهیزات نرم‌افزاری پیشرفته، نیروی متخصص و تغییر ساختار سازمانی است که می‌تواند مانع اجرای صحیح آن شود.

مشکلات شفافیت و گزارش‌دهی :عدم هماهنگی بین شاخص‌های مالی و استانداردهای گزارش‌دهی، باعث کاهش اعتماد عمومی و دشواری در مقایسه عملکرد شهرداری‌ها می‌شود (رابرتسون، ۲۰۱۴).

بنابراین، توسعه نظام‌های حسابداری مناسب و بهبود مدیریت مالی شهرداری‌ها برای ارتقای بهره‌وری، شفافیت و پایداری مالی شهری ضروری است. تحلیل مزایا و محدودیت‌های نظام‌های حسابداری نقدی و تعهدی می‌تواند راهکارهای عملی و سیاست‌گذاری مناسبی را برای مدیران شهری فراهم کند.

۴-ضرورت مقایسه نظام حسابداری تعهدی و نقدی در شهرداری‌ها

شهرداری‌ها به عنوان نهادهای عمومی مسئول مدیریت منابع مالی، ارائه خدمات شهری و تحقق توسعه پایدار، با چالش‌های متعددی در زمینه ثبت، گزارش‌دهی و تحلیل مالی مواجه هستند. انتخاب نظام حسابداری مناسب یکی از عوامل کلیدی در ارتقای شفافیت، پاسخگویی و پایداری مالی شهرداری‌ها محسوب می‌شود. در این زمینه، دو نظام اصلی حسابداری، یعنی حسابداری نقدی و حسابداری تعهدی، هر یک ویژگی‌ها، مزایا و محدودیت‌های خاص خود را دارند و مقایسه آنها ضرورت دارد (محمدی و همکاران، ۱۳۹۸). حسابداری نقدی بر ثبت جریان‌های نقدی واقعی تمرکز دارد و برای ارزیابی وضعیت کوتاه‌مدت نقدینگی مناسب است. این نظام، ساده و قابل فهم است و به سرعت اطلاعات مالی را ارائه می‌دهد، اما محدودیت‌هایی در شناسایی تعهدات بلندمدت، دارایی‌ها و بدهی‌ها دارد و تصویر واقعی از عملکرد مالی در بلندمدت ارائه نمی‌دهد. در مقابل، حسابداری تعهدی تمامی درآمدها و هزینه‌ها را در زمان تحقق تعهد شناسایی می‌کند و امکان ارزیابی دقیق پایداری مالی، اثرات تصمیمات استراتژیک و توانایی مدیریت منابع بلندمدت را فراهم می‌سازد. با این حال، اجرای آن پیچیده‌تر است و نیازمند منابع انسانی متخصص و زیرساخت‌های نرم‌افزاری پیشرفته است .ضرورت مقایسه این دو نظام در شهرداری‌ها از چند جنبه قابل توجه است:

انتخاب نظام مناسب مدیریت مالی :شناخت مزایا و محدودیت‌های هر نظام، مدیران را در انتخاب نظام حسابداری متناسب با شرایط مالی و مدیریتی شهرداری یاری می‌کند.

بهبود شفافیت و پاسخگویی :مقایسه عملکرد مالی تحت هر نظام، امکان تشخیص نقاط ضعف در گزارش‌دهی و افزایش اعتماد عمومی را فراهم می‌سازد.

پایداری مالی و تصمیم‌گیری استراتژیک :تحلیل مقایسه‌ای به مدیران کمک می‌کند تا تصمیمات مالی بلندمدت را بر اساس داده‌های دقیق و واقعی اتخاذ کنند و ریسک‌های مالی را کاهش دهند.

در نتیجه، مقایسه نظام‌های حسابداری نقدی و تعهدی در شهرداری‌ها نه تنها از منظر مدیریتی و اقتصادی ضروری است، بلکه زمینه‌ساز ارتقای شفافیت، بهره‌وری منابع و تحقق توسعه پایدار شهری می‌باشد.

۵-اثرات نظام حسابداری بر شفافیت و تصمیم‌گیری مالی

نظام حسابداری شهرداری‌ها، به عنوان ابزار اصلی ثبت، تحلیل و گزارش‌دهی فعالیت‌های مالی، نقش تعیین‌کننده‌ای در شفافیت، پاسخگویی و کیفیت تصمیم‌گیری مالی دارد. شفافیت مالی به معنای در دسترس بودن اطلاعات دقیق، به‌روز و قابل اعتماد برای مدیران، شهروندان و سایر ذی‌نفعان است و از پیش‌نیازهای تصمیم‌گیری هوشمندانه در مدیریت شهری محسوب می‌شود. حسابداری نقدی با تمرکز بر جریان‌های نقدی واقعی، امکان مشاهده سریع وضعیت منابع و مصارف جاری را فراهم می‌آورد و به مدیران کمک می‌کند تا تصمیمات کوتاه‌مدت مالی و بودجه‌بندی جاری را به شکل مؤثر اتخاذ کنند. با این حال، این نظام محدودیت‌هایی در ثبت تعهدات، دارایی‌ها و بدهی‌های بلندمدت دارد که می‌تواند تصمیم‌گیری استراتژیک را تحت تأثیر قرار دهد .در مقابل، حسابداری تعهدی با ثبت تمامی درآمدها و هزینه‌ها در زمان تحقق تعهد، تصویری کامل از وضعیت مالی واقعی، تعهدات آینده و منابع پایدار ارائه می‌دهد. این ویژگی، امکان تحلیل دقیق‌تر عملکرد مالی، ارزیابی پروژه‌ها و تصمیم‌گیری استراتژیک بلندمدت را برای مدیران شهری فراهم می‌کند. به علاوه، استفاده از حسابداری تعهدی باعث افزایش شفافیت گزارش‌دهی مالی و کاهش فرصت‌های سوءمدیریت منابع می‌شود (هوگ و همکاران، ۲۰۱۷). به طور کلی، اثرات نظام حسابداری بر شفافیت و تصمیم‌گیری مالی را می‌توان در سه محور اصلی خلاصه کرد:

بهبود شفافیت مالی :گزارش‌های دقیق و جامع، اطلاعات لازم برای ارزیابی عملکرد، کنترل هزینه‌ها و پاسخگویی به ذی‌نفعان را فراهم می‌کند.

ارتقای کیفیت تصمیم‌گیری :با ارائه داده‌های واقعی و کامل، مدیران می‌توانند تصمیمات بودجه‌ای و سرمایه‌گذاری بلندمدت را بر اساس اطلاعات معتبر اتخاذ کنند.

کاهش ریسک‌های مالی و سوءمدیریت: ثبت دقیق تعهدات و دارایی‌ها، امکان کنترل بهتر منابع مالی و کاهش خطاها و سوءاستفاده‌های مالی را ایجاد می‌کند.

بنابراین، انتخاب نظام حسابداری مناسب و اجرای صحیح آن در شهرداری‌ها نه تنها بر شفافیت گزارش‌دهی مالی تأثیر مستقیم دارد، بلکه کیفیت تصمیم‌گیری مدیریتی و پایداری مالی شهرها را نیز ارتقا می‌بخشد.

۶-بررسی تأثیر انتخاب نظام حسابداری بر عملکرد مالی شهرداری‌ها

انتخاب نظام حسابداری مناسب در شهرداری‌ها، به عنوان یکی از عوامل کلیدی در مدیریت منابع مالی، شفافیت و تصمیم‌گیری استراتژیک، نقش قابل توجهی در ارتقای عملکرد مالی دارد. نظام حسابداری، چارچوبی است که در آن جریان‌های مالی ثبت، گزارش و تحلیل می‌شوند و کیفیت این چارچوب تأثیر مستقیم بر توانایی مدیران در تخصیص بهینه منابع و کنترل هزینه‌ها دارد (رحیمی و همکاران، ۱۳۹۹). حسابداری نقدی، با تمرکز بر ثبت جریان‌های نقدی واقعی، به مدیران امکان می‌دهد تا وضعیت نقدینگی و منابع جاری را به‌طور شفاف مشاهده کنند و تصمیمات کوتاه‌مدت مالی را به سرعت اتخاذ کنند. این نظام در محیط‌هایی که منابع مالی محدود و نیاز به تصمیمات فوری وجود دارد، کاربرد بالایی دارد. با این حال، محدودیت اصلی آن در عدم شناسایی تعهدات بلندمدت، دارایی‌ها و بدهی‌ها است که می‌تواند باعث تصمیم‌گیری نادرست در زمینه برنامه‌ریزی مالی بلندمدت شود .در مقابل، حسابداری تعهدی تمامی درآمدها و هزینه‌ها را در زمان تحقق تعهد شناسایی می‌کند و تصویری کامل از پایداری مالی، تعهدات بلندمدت و توانایی مدیریت منابع شهری ارائه می‌دهد. این ویژگی باعث می‌شود مدیران شهری بتوانند تصمیمات استراتژیک بلندمدت، سرمایه‌گذاری‌های کلان و تخصیص منابع پروژه‌ها را با دقت بیشتری انجام دهند. همچنین، اجرای حسابداری تعهدی موجب افزایش شفافیت، پاسخگویی و اعتماد عمومی به عملکرد شهرداری می‌شود (هوگ و همکاران، ۲۰۱۷). تحقیقات نشان می‌دهد که عملکرد مالی شهرداری‌ها تحت تأثیر مستقیم نظام حسابداری مورد استفاده قرار دارد .انتخاب نظام مناسب می‌تواند منجر به: بهبود شفافیت مالی و کیفیت گزارش‌دهی، بهینه‌سازی تخصیص منابع و کاهش هزینه‌های غیرضروری، ارتقای تصمیم‌گیری مدیریتی و پایداری مالی پروژه‌ها، افزایش اعتماد شهروندان و مشارکت مالی آنان

بنابراین، بررسی و تحلیل تأثیر انتخاب نظام حسابداری بر عملکرد مالی شهرداری‌ها، نه تنها از منظر علمی و مدیریتی اهمیت دارد، بلکه می‌تواند راهنمای عملی برای بهبود مدیریت منابع و تحقق توسعه پایدار شهری باشد.

۷-مقایسه نظام حسابداری تعهدی و نقدی در عملکرد مالی شهرداری‌ها

انتخاب نظام حسابداری مناسب، یکی از عوامل کلیدی در ارتقای عملکرد مالی، شفافیت و تصمیم‌گیری استراتژیک در شهرداری‌ها محسوب می‌شود. دو نظام اصلی حسابداری شامل حسابداری نقدی و حسابداری تعهدی هستند که هر یک دارای مزایا و محدودیت‌های مشخصی می‌باشند و شناخت آن‌ها برای بهبود عملکرد مالی ضروری است که در جدول زیر به مقایسه این دو پرداخته شده است.

جدول۱- مقایسه نظام حسابداری تعهدی و نقدی در عملکرد مالی شهرداری‌ها

نوع حسابداری	ویژگی‌ها و مزایا	محدودیت‌ها	تحلیل مقایسه‌ای
حسابداری نقدی	– ثبت جریان‌های نقدی واقعی و ارائه اطلاعات سریع در مورد وضعیت منابع و مصارف جاری. – سادگی اجرا و قابل فهم بودن برای مدیران و کارکنان مالی. – مناسب برای تصمیم‌گیری کوتاه‌مدت و کنترل نقدینگی.	– عدم ثبت تعهدات و دارایی‌های بلندمدت، که تصویر کامل مالی را ارائه نمی‌دهد. – محدودیت در برنامه‌ریزی استراتژیک و سرمایه‌گذاری‌های بلندمدت. – کاهش شفافیت مالی در گزارش‌دهی جامع به ذی‌نفعان	مقایسه نظام‌های حسابداری نشان می‌دهد که: – حسابداری نقدی مناسب برای مدیریت کوتاه‌مدت، کنترل نقدینگی و تصمیمات مالی فوری است، اما برای تحلیل کامل عملکرد مالی و پایداری بلندمدت محدودیت دارد. – حسابداری تعهدی با ارائه تصویر جامع مالی، ابزار مؤثری برای برنامه‌ریزی استراتژیک، شفافیت و پاسخگویی است، اما نیازمند منابع و مهارت‌های بیشتر است. بنابراین، انتخاب نظام حسابداری تأثیر مستقیم بر عملکرد مالی شهرداری‌ها دارد و تحلیل مزایا و محدودیت‌های هر نظام می‌تواند مدیران را در بهبود مدیریت منابع، افزایش شفافیت و ارتقای پایداری مالی یاری کند.
حسابداری تعهدی	– ثبت همه درآمدها و هزینه‌ها در زمان تحقق تعهد، ارائه تصویر جامع از وضعیت مالی. – افزایش شفافیت و پاسخگویی به شهروندان و سایر ذی‌نفعان. – پشتیبانی از تصمیم‌گیری بلندمدت، برنامه‌ریزی پروژه‌ها و مدیریت منابع محدود شهری. – ارتقای پایداری مالی و کاهش ریسک‌های ناشی از سوءمدیریت منابع	– پیچیدگی اجرای سیستم و نیاز به نرم‌افزار و نیروی انسانی متخصص. – هزینه بالای راه‌اندازی و نگهداری سیستم. – زمان‌بر بودن پردازش داده‌ها و تهیه گزارش‌های دقیق.	

۸-نتیجه‌گیری

پژوهش حاضر با هدف بررسی و تحلیل مقایسه‌ای نظام‌های حسابداری نقدی و تعهدی و تأثیر آن‌ها بر عملکرد مالی شهرداری‌ها انجام شد. یافته‌ها نشان داد که انتخاب نظام حسابداری، تأثیر مستقیمی بر شفافیت، پاسخگویی، کیفیت تصمیم‌گیری و پایداری مالی شهرداری‌ها دارد. نظام حسابداری نقدی با سادگی اجرا و تمرکز بر جریان‌های نقدی واقعی، مناسب برای مدیریت کوتاه‌مدت و کنترل نقدینگی است، اما در ثبت تعهدات بلندمدت و دارایی‌ها محدودیت دارد و تصویری کامل از عملکرد مالی ارائه نمی‌کند. در مقابل، حسابداری تعهدی با ثبت درآمدها و هزینه‌ها در زمان تحقق تعهد، امکان ارزیابی دقیق عملکرد مالی، پایداری منابع و تصمیم‌گیری استراتژیک بلندمدت را فراهم می‌سازد، اما اجرای آن پیچیده‌تر بوده و نیازمند منابع، مهارت و زیرساخت‌های مناسب است. مقایسه این دو نظام نشان می‌دهد که هر یک نقاط قوت و ضعف خاص خود را دارند و انتخاب مناسب آن‌ها بستگی به اهداف مدیریت مالی شهرداری، منابع موجود و نیاز به شفافیت و پاسخگویی دارد. در نتیجه، توصیه می‌شود که شهرداری‌ها با توجه به سطح پیچیدگی پروژه‌ها، حجم منابع و نیاز به تصمیم‌گیری استراتژیک، نظام حسابداری متناسب با شرایط خود را اتخاذ کنند. استفاده از حسابداری تعهدی در کنار برنامه‌ریزی آموزشی و سرمایه‌گذاری در نرم‌افزارهای مالی می‌تواند شفافیت، پاسخگویی و پایداری مالی شهرداری‌ها را به شکل چشمگیری افزایش دهد و زمینه را برای بهبود عملکرد مالی و تحقق توسعه پایدار شهری فراهم کند.

منابع

- امینی مهر، اکبر، مقدم، عبدالکریم، و باستانی جهرمی، ساره. (۱۳۹۵). مشکلات انطباق حسابداری تعهدی با بودجه ریزی برنامه ای در شهرداری ها. حسابداری دولتی، ۲(۴)، ۷-۱۴.
- رحمن زاده، سعیده(۱۴۰۳) بررسی پیاده سازی حسابداری تعهدی در شهرداری ها و مقایسه آن با حسابداری نقدی،چهارمین همایش بین المللی علوم سیاسی، مدیریت، اقتصاد و حسابداری،همدان.
- رحیمی، م.، احمدی، ن.، و کاظمی، س. (۱۳۹۹). بررسی تأثیر نظام‌های حسابداری بر عملکرد مالی شهرداری‌ها. فصلنامه مدیریت شهری ایران، ۱۵(۳)، ۴۱-۶۰
- شیرزادی، رضا و احمدی، محمدرضا و ابراهیمی، راضیه(۱۳۹۶) بررسی تغییرات مبنای حسابداری از نقدی به تعهدی در شهرداری ها،اولین همایش حسابداری،مدیریت و اقتصاد با رویکرد پویایی اقتصاد ملی،ملایر.
- محمدی، م.، حسینی، ن.، و رضایی، س. (۱۳۹۸). مقایسه نظام‌های حسابداری نقدی و تعهدی در شهرداری‌ها. فصلنامه مدیریت مالی شهری، ۱۰(۲)، ۴۵-۶۲
- Hoog, C., et al. (2017). Transparency and accountability in public and local government accounting. West European Politics, 33(5), 989–1009.
- Robertson, R. (2014). Accounting systems and public financial management. Public Financial Management Review, 18(1), 25–48.